

Konferencja nauczycieli polskich szkół sobotnich Londyn, 9 lipca 2016

Projekt jest współfinansowany ze środków finansowych otrzymanych od Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach konkursu na realizację zadania: „Organizowanie kolonii i innych form letniego wypoczynku dzieci i młodzieży polonijnej oraz doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim za granicą”

JAK KORZYSTAĆ ZE ŹRÓDEŁ HISTORYCZNYCH?

*„Nie nudzić faktografią,
ale uczyć młodych ludzi myśleć”*

PROBLEMY Z UCZENIEM HISTORII W PRZESZŁOŚCI

- *Badania CBOS 2016 – odsetek osób uznających wiedzę o historii za nieprzydatną wzrósł z 5% (1987) do 11% (2016r)*
- *Podstawowe nieporozumnienie: sprowadzanie historii do roli kalendarium , dominującą metodą wykład*

JAK ZMIENIĆ PERCEPCJĘ HISTORII?

- 2012 – nowa podstawa programowa
- „Nie nudzić faktografią, ale uczyć młodych ludzi myśleć” (prof. Jolanta Choińska-Mika)
- Pokazać ją jako proces przyczynowo-skutkowy (historię należy rozumieć)
- Pokazać jak tworzyli ją ludzie (sięganie po źródła historyczne)
- Używać nowe technologie

**REFORMA
PROGRAMOWA**

OBOWIĄZKI SZKOŁY WEDŁUG PODSTAWY PROGRAMOWEJ

- *„Nauczanie zasad interpretacji źródła historycznego”*
- *„Ukazywanie możliwości różnych interpretacji źródeł, wydarzeń i postaci historycznych”*
- *Praca ze źródłem najważniejszym zadaniem nauczyciela, a jej celem – uświadomienie uczniom, że wiedza o przeszłości pochodzi ze źródeł historycznych*

ROLA NAUCZYCIELA

- *Dobór materiału (dostępny dla ucznia, stopniowo rozbudowywany, o wzrastającym stopniu trudności)*
- *Ukierunkowanie dyskusji*
- *Prezentowanie różnych technik pracy nad źródłem*
- *Uczenie krytycznego podejścia do materiału źródłowego*

ROLA UCZNIA

- *Pozyskiwanie informacji z różnych źródeł, selekcjonowanie ich i porządkowanie, ale również formułowanie wniosków, dostrzeganie warstwy informacyjnej i oceniającej*
- *Twórczy i aktywny udział ucznia w procesie poznawania przeszłości, kontakt z „żywą historią”*

RÓŻNORODNOŚĆ ŹRÓDEŁ HISTORYCZNYCH

- Źródło historyczne – wszystko co pozwala czerpać wiedzę o historii
- Pisane: dokumenty, akta, pamiętniki, listy, dzieła literackie, statystyki
- Niepisane: fotografie, plakaty, karykatury, rysunki, mapy, zabytki kultury i architektury, przekazy ustne
- Multimedialne: film dokumentalny i fabularny
- Materialne: broń, mundury etc.

PRACA NA ŹRÓDŁACH PISANYCH

- *Aktowe: dokumenty, konstytucje, traktaty, zbiory praw, noty, obwieszczenia, akta policyjne – przykładem Oświadczenie Rządu Polskiego z kwietnia 1943*
- *Opisowe: historiografia, listy, prasa, pamiętniki/wspomnienia, statystyka, literatura (powieści, wiersze, piosenki)- przykładem wiersz Hemara „Racja stanu”*

ŹRÓDŁA IKONOGRAFICZNE

PLAKAT

KOGO PRZEDSTAWIAJĄ TE
POSTACIE?

NA CZYJE ZAMÓWIENIE
POWSTAŁ PLAKAT?

JAKIMI ŚRODKAMI POSŁUŻYŁ
SIE AUTOR? JAKI CEL CHCIAŁ
OSIĄGNAĆ?

ŹRÓDŁA IKONOGRAFICZNE FOTOGRAFIE

WSKAŹ DOWODY
RZECZOWE, ŻE W
ZBIOROWEJ MOGILE BYŁY
ZWŁOKI OFICERÓW
POLSKICH

WIAZKI ŹRÓDŁOWE

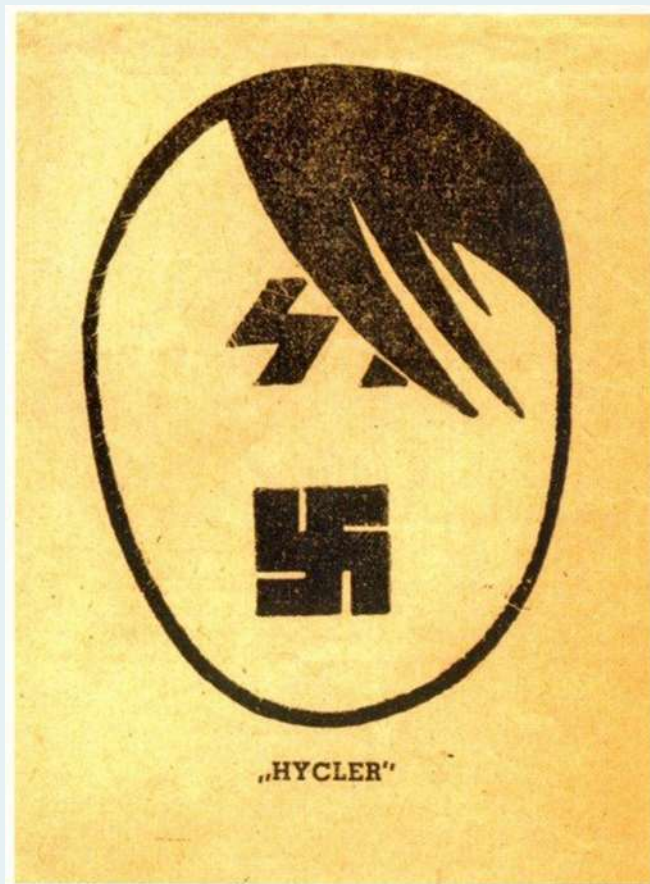
- *Prezentują przydatność różnego rodzaju źródeł dla pokazania problemu*
- *Rozwijają w uczniach różne aspekty krytycznego myślenia*
- *Dzięki aktywnemu uczestnictwu ucznia w procesie poznawczym jego wiedza będzie trwalsza*
- *Jak można uzupełnić wybór źródeł do tematu „Odkrycie Zbrodni Katyńskiej”?*

WIĄZKA ŹRÓDŁOWA „POSTAWY POLAKÓW WOBEC HOLOCAUSTU”

- *Plakat*
- *Obwieszczenia i zarządzenia okupanta*
- *Zdjęcia*
- *Wspomnienia*
- *Film*

KARYKATURA I SATYRA

JAKIE BYŁY JEJ ZADANIA PODCZAS OKUPACJI?

Tylko świnie siedzą w kinie

**JA ZAWSZE CIY TAM
NOWY**

KURJER WARSZAWSKI

PYTANIE Z EGZAMINU MATURALNEGO 2016

Zadanie 23. (0-1)

Oficjalna radziecka karykatura propagandowa z okresu II wojny światowej

Historia świata. Ostatnie pięćset lat, red. E. Wright, Warszawa 1992, s. 679.

Przeanalizuj rysunek i zaznacz poprawne dokończenie zdania. Uzasadnij swój wybór, odwołując się do własnej wiedzy.

Karykatura mogła powstać najwcześniej w roku

- A. 1939.
- B. 1940.
- C. 1942.
- D. 1944.

Uzasadnienie:

.....

MEDIA AUDIOWIZUALNE A HISTORIA

- *Dominującym źródłem wiedzy o przeszłości stały się TV, kino, internet*
- *Czy wraz z ich popularnością idzie ich wiarygodność?*
- *Film – kronika wydarzeń ale także ilustracja tkwiących w społeczeństwie mitów czy przekonań (film dokumentalny a film fabularny)*
- *Świetny materiał na lekcję, ale wymaga uprzedniego przygotowania*

FILMY DOKUMENTALNE

- *17 dni wrzesnia*
- *Gladiators of World War II - The Free Polish Forces*
- *Zapomniana Odyseja*
- *The Officer's Wife*
- *Bitwa o Monte Cassino 1944*
- *Piwko dla niedźwiedzia*
- *Battle for Warsaw'44*
- *Kroniki Powstania Warszawskiego*

FILMY FABULARNE

- *Okolo 200 filmów zrealizowanych w powojennej Polsce dotyczy tematyki wojennej*
- *Zdecydowana część powstała w czasach PRL na użytek komunistycznej propagandy*
- *Wybitne dzieła szkoły filmowej (Różewicz, Wajda, Munk)*
- *Superprodukcje po roku 1989: „Pianista”, „Katyń”*

ZAKAZANE PIOSENKI

- Pierwszy fabularny film w powojennej Polsce
- Premiera 1947, zachwyty widowni ale zastrzeżenia krytyków
- 1948 – nowa wersja, pokazująca więcej okrucieństwa Niemców, reż. Buczkowski wymienił 1/3 materiałów
- Warszawę zagrała Łódź
- Pozwala zrozumieć postawy i wybory ludzi podczas wojny, koncentruje się na losach ludzi, których „dopadła wojna”

ZAKAZANE PIOSENKI

Fim można wykorzystać do omawiania następujących zagadnień:

- *Życie codzienne podczas okupacji niemieckiej*
- *Walka w konspiracji*
- *Postawy Polaków wobec okupanta*

Obejrzymy 3 fragmenty

Chłopiec śpiewający w tramwaju:

- *Czy śpiewanie piosenki było elementem walki? Dlaczego?*
- *Kim jest Maria Kędziorek, kobieta z tramwaju?*
- *W jaki sposób można zinterpretować ostatnią scenę?*

Sytuacja Żydów ukrywających się po aryjskiej stronie:

- *Kim jest ukrywający się w mieszkaniu człowiek?*
- *W jaki sposób zachowywali się Polacy, słysząc śpiewającą kobietę i kiedy zmieniło się ich zachowanie? Dlaczego?*
- *Jak wyglądało życie Żydów po aryjskiej stronie, a jak wyglądało ich życie w getcie?*
- *Dlaczego kobieta śpiewa o Warszawie, której już nigdy nie zobaczy?*

Wykonanie wyroku wydanego przez Polskie Państwo Podziemne na Marii Kędziorek:

- *Sformułuj akt oskarżenia wobec Marii Kędziorek.*
- *Czy trzeba było wykonać wyrok na Marii Kędziorek. Dlaczego?*
- *Stwórz słowniczek pojęć występujących w piosence.*